

PROGRAMACIÓN DE LATÍN

4º DE ESO

IES nº 1 de A Estrada

Departamento de Lingua e Literatura Castelá

CURSO 2022-23

ÍNDICE

1. INTRODUCCIÓN.....	3
2. CONTRIBUCIÓN DA MATERIA AO DESENVOLVEMENTO DAS COMPETENCIAS CLAVE, RELACIÓN DOS ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES DA MATERIA QUE FORMAN PARTE DOS PERFÍS COMPETENCIAIS E CONCRECIÓN DOS OBXECTIVOS POR CURSO.....	12
3. OBXECTIVOS ESPECÍFICOS DA MATERIA.....	18
4. PROGRAMACIÓN DOS ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE: TEMPORALIZACIÓN, GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN E PROCEDEMENTOS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN.....	20
5. MATERIAIS E RECURSOS DIDÁCTICOS. CONCRECIÓNS METODOLÓXICAS QUE REQUIRE A MATERIA.....	26
6. CRITERIOS E PROCEDEMENTOS DE AVALIACIÓN. CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN.....	27
6.1. DESEÑO DA AVALIACIÓN.....	27
6.2. PROCEDEMENTOS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN.....	28
6.3. CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN.....	29
7. PROPOSTAS DE MODIFICACIÓN DA PROGRAMACIÓN EN SITUACIÓNS ESPECIAIS DE SEMIPRESENCIALIDADE OU CONFINAMENTO.....	32
7.1. PROGRAMACIÓN DOS ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE.....	32
7.2. PROCEDEMENTOS E CRITERIOS DE AVALIACIÓN.....	33
7.3. ATENCIÓN Á DIVERSIDADE.....	33
7.4. OUTROS ASPECTOS.....	33

*** NOTA:** Nesta programación só se recollen os aspectos específicos da materia. Para consulta dos apartados comúns a todas as programacións remitimos á programación xeral de Lingua Castelá e Literatura.

1. INTRODUCCIÓN

O papel heurístico das linguas constitúe un reto para o sistema educativo, pois son instrumento de comunicación e de interacción social, de conservación e transmisión de coñecemento, de participación cidadá na vida social, de investigación, creación, experimentación e descuberta. E as linguas achégannos ao xeito de vida e ás formas de pensamento doutros pobos e dos seus patrimonios culturais.

A lingua apréndese non para falar, ler ou escribir sobre a lingua, senón para falar, ler e escribir sobre emocións, afectos e aventuras, sobre o mundo, como medio das relacións interpersoais e recoñecemento da alteridade, motor do noso pensamento e das nosas reflexións, e porta de acceso ao coñecemento. Neste marco, a formación lingüística no contexto escolar é un instrumento para a equidade, xa que debe facilitar os medios necesarios para comunicar no ámbito educativo e na vida profesional e social, nomeadamente en contextos formais e educativos, ademais de sensibilizar cara a usos creativos e lúdicos das linguas, e achegar ao patrimonio literario e cultural que estas propician.

O Consello de Europa, a través de sucesivos proxectos, está comprometido nunha política lingüística dirixida a protexer e desenvolver a herdanza lingüística e a diversidade cultural de Europa como fonte de enriquecemento mutuo, así como a facilitar a mobilidade persoal dos seus cidadáns e das súas cidadás, e o intercambio de ideas. O Marco Común Europeo de Referencia para as Linguas (MCER), publicado en 2001, é un documento de particular transcendencia, non só como ferramenta práctica para propiciar a reflexión sobre o ensino das linguas e a transparencia de cursos, programas e titulacións entre os estados e dentro deles, senón tamén polo recoñecemento da competencia plurilingüe e intercultural, que transcende o concepto de multilingüismo, no seu día piar dos enfoques das políticas lingüísticas máis abertas ao recoñecemento da diversidade. Hoxe, o MCER constitúe unha referencia para proxectos e documentos clave do Consello de Europa, como a "Guía para a elaboración e posta en marcha de currículos para unha educación plurilingüe e intercultural" (2010), na que se desenvolve a noción de plurilingüismo como eixe dun enfoque centrado na rede de relacións entre distintas linguas e culturas. Nesta mesma liña, enmárcanse o informe do Foro Intergubernamental Europeo "O dereito dos estudantes á calidade e á equidade en educación. O papel das competencias lingüísticas e interculturais", mantido en Xenebra en novembro 2010, e a Conferencia intergubernamental "Calidade e inclusión en educación: o papel único das linguas", mantida en Estrasburgo en setembro de 2013. En ambos os foros europeos, recoñécese

a importancia da competencia lingüística e da circulación de competencias entre as linguas para lograr un maior dominio da linguaxe, clave para a inclusión social e o éxito escolar.

A educación plurilingüe e intercultural considera, con carácter xeral, a aprendizaxe de todas as linguas e culturas e, de maneira específica, os enfoques plurais transversais e integradores no seu ensino e na súa aprendizaxe. A súa finalidade é retirar barreiras artificiais entre as linguas, encerradas tradicionalmente nos sistemas escolares en compartimentos estancos, e promover o uso integral do repertorio lingüístico, discursivo, estratéxico e intercultural que posúe o alumnado e que vai adquirindo ao longo das súas diversas experiencias lingüísticas dentro e fóra do ámbito educativo. Xa que logo, o/a aprendiz plurilingüe realizará transferencias de coñecementos e experiencias lingüísticas adquiridos nunha lingua para abordar tarefas de comunicación, creación e aprendizaxe noutra lingua diferente. Esta capacidade de transferencia non só permite descubrir as regularidades dunha lingua total ou parcialmente descoñecida e relacionalas, desde o punto de vista teórico, coas regularidades observadas noutras linguas que coñece, ou identificar termos emparentados en todas as linguas, senón que, ademais, promove a tolerancia perante palabras descoñecidas, nomeadamente importante nos contextos de comprensión que necesitan a fluidez, como son a lectura extensiva e a comprensión de textos orais sen posibilidade de verificación do entendido. A competencia plurilingüe facilitará, daquela, a inferencia de significados e o desenvolvemento de competencias heurísticas eficaces para identificar os elementos esenciais e secundarios nun texto descoñecido.

Pola súa banda, mediante o diálogo intercultural pónense en xogo dispositivos de relación social esenciais, como son o recoñecemento do outro como lexítimo, o reforzamento da identidade propia no recoñecemento da identidade das demais persoas, a aceptación da diversidade persoal, social e cultural, e o respecto dos dereitos fundamentais.

No contexto escolar, a aprendizaxe das linguas está dirixida ao logro de obxectivos similares, aínda que con diferentes niveis de dominio. Por iso, un estudo integrado de todas as linguas posibilita, por unha banda, que os contidos, os procesos e as estratexias que se traballan nunha lingua sexan igualmente utilizados nas actividades lingüísticas de comprensión e produción nas demais e, por outra, que se poida focalizar, no proceso de ensino e aprendizaxe, nos elementos diferenciadores e en todos aqueles aspectos que teñen incidencia directa na

capacidade de comunicarse adecuadamente. Así, o coñecemento morfolóxico ou léxico dunha lingua pode axudar á comprensión noutra lingua; as estratexias de comprensión de lectura desenvolvidas nunha lingua poden ser transferidas para a lectura noutros idiomas; o coñecemento da estrutura dos textos descritivos permitirá producilos en calquera lingua; e o coñecemento das normas que ordenan as relacións entre xeracións, sexos, clases e grupos sociais nunha lingua, informa e sensibiliza sobre a necesidade de coñecer e respectar as normas que rexen a dimensión social do uso da lingua noutra comunidade lingüística.

Por outra banda, o tratamento integrado das linguas debe considerar o punto de partida diferente de cada unha delas. Xa que logo, non se pode esquecer a situación de minorización da lingua galega, que cómpre atender e dinamizar adecuadamente. Con esa finalidade, é preciso favorecer o uso e a aprendizaxe desta lingua de xeito que se impulse a súa normalización e se venzan as dificultades da súa menor presenza e repercusión social, motivadas en moitos casos por prexuízos que é necesario desmontar e superar. O alumnado galego debe rematar a súa escolarización co nivel de usuario competente nas dúas linguas oficiais, galego e castelán, o que implica a utilización adecuada e eficaz das dúas linguas nun amplo repertorio de situacións comunicativas, propias de diferentes ámbitos, cun grao crecente de formalidade e complexidade.

Finalmente, a situación de sociedade multilingüe e plural na que vivimos solicita un enfoque metodolóxico de carácter plurilingüe que potencie o desenvolvemento comunicativo do alumnado nas linguas que adquira ao longo da súa vida, con independencia da diferenza de fins e niveis de dominio con que as utilice, e que os faga conscientes da riqueza que supón ser unha persoa plurilingüe para o desenvolvemento cognitivo e social, e o éxito escolar. Isto implica un tratamento integrado das linguas que o alumnado está a aprender nas aulas. No caso das áreas de Lingua Castelá e Literatura e de Lingua Galega e Literatura, os currículos presentan contidos similares en gran medida, e unha distribución igualmente similar en cada un dos cursos que conforman a educación secundaria obrigatoria e o bacharelato. Evidentemente, cada lingua ten as súas características propias, que requiren un tratamento e un traballo específicos, pero hai determinados aspectos do currículo que, pola afinidade ou similitude que presentan en ambas as áreas, precisan ben seren abordados de maneira parella, ben seren presentados só nunha lingua pero traballados e practicados en cada unha delas, e utilizar a mesma terminoloxía nas dúas linguas para non dificultar innecesariamente o proceso de aprendizaxe do alumnado. Por tanto, o profesorado implicado no proceso de ensino e

aprendizaxe de Lingua Castelá e Literatura e de Lingua Galega e Literatura, en cada curso de ambas as etapas, deberá organizar o seu labor nun currículo integrado, que transcenda as linguas nas que un/unha aprendiz sexa capaz de comunicarse. Isto supón recoñecer a existencia dunha competencia global para a comunicación lingüística e implica non só evitar a repetición de contidos nos aspectos comúns á aprendizaxe de calquera lingua, como son as estratexias de lectura ou o proceso de escritura, a tipoloxía textual ou a definición de termos lingüísticos; senón tamén, e especialmente, priorizar a realización de actividades comunicativas de produción e comprensión de textos orais e escritos, pois destas depende o desenvolvemento da competencia xeral en comunicación lingüística.

Ademais, nos centros docentes teñen presenza linguas estranxeiras que tamén se abordan na aula desde un enfoque comunicativo e intercultural, pois o coñecemento dos valores e as crenzas compartidas por grupos sociais doutros países resulta esencial para a comunicación nesta sociedade globalizada. Así, para o tratamento integrado de linguas é preciso que, igual que acontece non caso das dúas linguas cooficiais, haxa unha coordinación entre o profesorado destas e o de linguas estranxeiras, para evitar a repetición de contidos na liña das que se mencionaron para as linguas ambientais, e para unificar a terminoloxía. Non se pode esquecer que o achegamento do alumnado á lingua estranxeira se produce, na maior parte dos casos, partindo das linguas próximas, a materna e ambientais.

Igualmente presentes nas aulas están as linguas clásicas, o latín e o grego, cuxo estudo a nivel fonético, morfosintáctico e léxico proporciona unha sólida base para o perfeccionamento no manexo doutras linguas. Desempeñan, pois, un papel relevante como soporte lingüístico da maioría das linguas e para a comprensión do léxico culto que forma gran parte da terminoloxía científica e técnica actual nas linguas que o alumnado coñece ou estuda; sen esquecer o enriquecemento cultural que lle proporciona o coñecemento dos aspectos que se inclúen na civilización clásica, berce da Europa actual, como son, entre outros, a mitoloxía, a relixión ou as súas creacións literarias e artísticas, que tanta influencia tiveron en épocas posteriores e seguen a ter hoxe en día. Xa que logo, é esencial a incorporación das linguas clásicas ao currículo integrado das linguas, para reforzar a reflexión lingüística do noso alumnado e fortalecer o seu acceso á cultura literaria.

Resulta obvio que, para a posta en práctica destes currículos integrados e o logro dos obxectivos plurilingües e interculturais que se perseguen, o profesorado é un elemento determinante, xa que deberá potenciar unha metodoloxía adecuada para levar a cabo enfoques comunicativos e proxectos plurais e transversais, promover a reflexión metacomunicativa e metalingüística e o contraste entre linguas, ou asegurar accións coordinadas entre os departamentos lingüísticos para decidir, entre outros, desde que lingua abordar o estudo dos xéneros discursivos ou as estratexias e os procesos cognitivos que están na base das actividades lingüísticas. Todo isto coa finalidade de construír en cada centro docente a coherencia pedagóxica no ensino das linguas.

As materias cuxos currículos se desenvolven ao abeiro desta introdución, as linguas, teñen como obxectivo o desenvolvemento da competencia comunicativa do alumnado, entendida en todas as súas vertentes: pragmática, lingüística, sociolingüística e literaria. Así, achegan as ferramentas e os coñecementos necesarios para desenvolverse satisfactoria e eficazmente en calquera situación de comunicación da vida privada, social e profesional. Eses coñecementos, que articulan os procesos de comprensión e expresión oral por unha banda, e de comprensión e expresión escrita por outra, constitúen instrumentos esenciais para a aprendizaxe no ámbito educativo e, posteriormente, ao longo da vida.

A reflexión literaria, presente nun bloque de contidos nas linguas ambientais, o galego e o castelán, e nas linguas clásicas, a través da lectura, mediante a comprensión e interpretación de textos significativos favorece o coñecemento das posibilidades expresivas da lingua, desenvolve a capacidade crítica e creativa dos/das estudantes, dálles acceso á memoria, á creatividade, á imaxinación, á descuberta das outras persoas, ao coñecemento doutras épocas e culturas, e enfrónaos/as a situacións, sentimentos e emocións nunca experimentados, que enriquecen a súa visión do mundo e favorecen o coñecemento deles/as mesmos/as.

En definitiva, estas materias lingüísticas perseguen o obxectivo último de contribuír á formación de cidadáns e cidadás cunha competencia comunicativa que lles permita interactuar satisfactoriamente en todos os ámbitos que forman e van formar parte da súa vida. Isto esixe unha reflexión sobre os mecanismos de usos orais e escritos da súa propia lingua, e das outras linguas que estudan e coñecen, e a capacidade de

interpretar e valorar o mundo, de formar as súas opinións, propias, claras e fundamentadas, e de gozar, a través da lectura crítica de obras literarias.

A materia de Latín na etapa da ESO ten como principal finalidade introducir o alumnado no coñecemento dos aspectos esenciais da lingua e da cultura latinas, facendo fincapé ao mesmo tempo no papel que estas desempeñan en tanto que orixe e fundamento das linguas romances e da cultura occidental, o que coñecemos como herdanza clásica.

Esta mesma perspectiva está tamén presente no currículo básico para bacharelato, malia perseguirse nesta etapa un estudo máis en profundidade da lingua, xa que, ben pola súa estrutura interna de funcionamento, ben polo seu caudal léxico, está moi presente nas linguas utilizadas e estudadas polos alumnos e as alumnas.

O estudo do latín como lingua flexiva proporciona mediante a comparación unha sólida base científica para o estudo e o perfeccionamento progresivo no manexo doutras linguas.

O idioma latino, logo de adquiridos uns mínimos coñecementos sobre os seus mecanismos morfosintácticos e o seu léxico, permite entender as linguas romances como resultado dunha evolución e atopar paralelismos entre elas que axuden no seu estudo.

O estudo da orixe e a evolución do latín ás linguas romances proporciónalle ao alumnado os instrumentos necesarios para comprender e analizar os procesos de cambios fonéticos, morfosintácticos e semánticos que deron lugar aos procedementos que rexen hoxe as súas linguas, e axuda a incrementar de xeito notable o seu léxico. A reflexión sobre o léxico coñecido, a adquisición de novas palabras e a comprensión das estruturas da lingua latina interveñen de xeito notable no uso máis eficaz da lingua propia como instrumento de aprendizaxe, comunicación e interpretación da realidade.

É recomendable comezar o estudo do latín de cuarto de ESO cun método natural, no que as regras morfosintácticas se deduzan da práctica da lectura e da tradución, deixando para os cursos de primeiro e segundo de bacharelato un estudo máis pormenorizado.

O estudo da herdanza clásica, obxecto desta materia, non só está presente na lingua latina, pois abordará tamén os diferentes aspectos que se inclúen no que coñecemos como civilización latina, berce da Europa actual. Ademais da descrición do seu marco xeográfico e do estudo

dos principais fitos históricos, haberá lugar tamén para unha análise das súas estruturas sociopolíticas, da súa vida cotiá, e manifestacións culturais como os espectáculos públicos ou as súas creacións literarias e artísticas, a enxeñaría e o urbanismo, a mitoloxía e a relixión.

Partindo desta perspectiva, o estudo da materia organízase en bloques que, con lixeiros matices, se repiten en todos os cursos.

Os devanditos bloques refírense tanto a cuestións lingüísticas como a temas culturais, tendo en conta que ambos os dous aspectos constitúen dúas facetas inseparables e complementarias para o estudo da civilización romana, sen as que non é posible apreciar a importancia do legado latino na súa verdadeira dimensión.

O primeiro destes bloques estuda o latín como orixe das linguas romances e ten un trato lixeiramente diferente para os cursos de cuarto de ESO e primeiro de bacharelato, e o curso de segundo de bacharelato. Os contidos dos dous primeiros cursos comezan coa análise das linguas do mundo, para seguir co estudo do indoeuropeo e as súas familias lingüísticas, a orixe, a evolución e as etapas do latín e as linguas romances. A continuación, e xa para os tres cursos, preténdese analizar o papel que desempeñou a lingua latina na formación do galego, do castelán e das demais linguas romances que se falan na actualidade en Europa e noutros países do mundo, mediante o estudo do mantemento de elementos lingüísticos latinos nesas linguas e a análise dos procesos de evolución fonética, morfosintáctica e semántica.

O seguinte bloque, deseñado só para latín de cuarto de ESO e primeiro de bacharelato, aborda os elementos básicos da lingua latina, comezando por percorrer os sistemas de escritura coñecidos, para analizar despois a orixe e a evolución do abecedario latino e a súa pronuncia.

Os dous bloques seguintes, comúns aos tres cursos, tratan aspectos netamente lingüísticos, centrándose desta vez na morfoloxía e na sintaxe, os outros dous niveis de descrición e explicación do sistema, ademais da fonética e a semántica, dúas realidades inseparables que conforman e integran o aspecto gramatical. Preténdese iniciar o alumnado no concepto de flexión, estudando a estrutura interna das palabras e os elementos formais destas que serven para definir a relación que manteñen con outras dentro da oración. A sintaxe tamén se ocupa de estudar as estruturas oracionais latinas e os elementos que definen as súas construcións máis características, introducindo progresivamente niveis de maior complexidade, co propósito fundamental da comprensión e a interpretación dos textos.

Nos cursos de cuarto de ESO e primeiro de bacharelato dedicouse un bloque ao estudo da civilización latina, co fin de identificar non só os feitos máis importantes da súa historia, senón tamén os aspectos propios da súa organización política, social e militar, e da súa identidade cultural, sen esquecer o estudo da vida cotiá, a relixión e a mitoloxía, cuxa influencia resulta decisiva para a configuración do imaxinario occidental. Preténdese tamén iniciar o alumnado no coñecemento dalgunhas das manifestacións artísticas máis significativas da antigüidade romana, entre as que destacan por unha banda as relativas ás artes plásticas e, máis concretamente, a escultura e a arquitectura, e pola outra, as literarias.

O estudo máis en profundidade destas últimas resérvase para o curso de segundo de bacharelato, que conta cun bloque específico para a literatura latina, no que un mellor coñecemento da lingua lle permitirá ao alumnado entrar en contacto directo con algúns fragmentos das obras orixinais, afondando deste xeito na comprensión dos textos literarios clásicos latinos para comprender as claves da sociedade en que viron a luz e valorar a influencia que os autores latinos tiveron ao longo dos séculos.

Se, como dixemos, a lingua e a cultura constitúen dúas realidades inseparables e complementarias para afondar no coñecemento da civilización latina, non existe mellor instrumento para o estudo de ambas que os propios textos, aos que está dedicado outro dos bloques de contidos previstos en todos os cursos. Preténdese deste xeito facer fincapé na necesidade de estudar desde o primeiro momento a lingua no seu contexto real, como mecanismo de expresión intelectual e estética no que se exemplifican os contidos lingüísticos estudados. Para lograr este obxectivo, ademais do labor de tradución, deberase tratar o latín como unha lingua viva coa que traballar tamén a comunicación oral e escrita.

Por último, nos tres cursos dedícase un bloque ao estudo do léxico, entendendo que este resulta imprescindible para avanzar no coñecemento de calquera lingua. Dentro deste ámbito préstase especial atención á etimoloxía, non só porque esta serve para pór de manifesto o mantemento das raíces latinas nas linguas modernas, senón ademais porque axuda o alumnado a adquirir unha mellor comprensión da súa propia lingua, axudándolle a precisar o significado de termos coñecidos ou a descubrir o de outros que non utilizara

anteriormente, e incorporándoos ao seu vocabulario habitual. Así, dedícase un especial interese á composición e á derivación culta, onde se analizan prefixos, lexemas e sufixos de orixe grega e latina.

Abondando nesta última idea, abórdase o estudo das locucións e as expresións latinas de uso actual, non só para coñecer o seu significado, senón tamén para saber empregalas nun contexto adecuado.

A comunicación lingüística é a competencia clave que máis presenza terá na materia de Latín, xa que o estudo da lingua latina, da súa orixe e evolución, do seu funcionamento interno, do seu léxico e dos seus textos redundará sen dúbida nun maior coñecemento e dominio das linguas propias. Non obstante, deberase ter en conta tamén o tratamento das outras competencias.

2. CONTRIBUCIÓN DA MATERIA AO DESENVOLVEMENTO DAS COMPETENCIAS CLAVE, RELACIÓN DOS ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES DA MATERIA QUE FORMAN PARTE DOS PERFÍS COMPETENCIAIS E CONCRECIÓN DOS OBXECTIVOS POR CURSO

NOTA: Todos os contidos que aparecen en vermello serán obviados nunha situación de semipresencialidade ou confinamento por mor da pandemia de coronavirus.

Latín. 4º de ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
Bloque 1. O latín, orixe das linguas romances				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ f ▪ ñ ▪ o 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.1. Marco xeográfico da lingua. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.1. Coñecer e localizar en mapas o marco xeográfico da lingua latina. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LAB1.1.1. Sinala sobre un mapa o marco xeográfico no que se sitúa en distintos períodos a civilización romana, delimitando o seu ámbito de influencia e situando con precisión puntos xeográficos, cidades ou restos arqueolóxicos coñecidos pola súa relevancia histórica. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CCEC ▪ CAA ▪ CD ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ e ▪ ñ ▪ o 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.2. O indoeuropeo. Linguas indoeuropeas e familias lingüísticas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.2. Identificar o indoeuropeo como a lingua nai da maioría das linguas faladas en Europa actualmente. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LAB.1.2.1. Define o indoeuropeo e recoñece as linguas indoeuropeas e as súas familias, delimitando nun mapa a zona de orixe e as zonas de expansión. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CD ▪ CAA ▪ CMCCT
<ul style="list-style-type: none"> ▪ l ▪ ñ ▪ o 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.2. O indoeuropeo. Linguas indoeuropeas e familias lingüísticas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.3. Agrupar as linguas indoeuropeas en familias lingüísticas e localizalas nun mapa. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LAB.1.3.1. Identifica as linguas que se falan actualmente en Europa, diferenciando pola súa orixe entre indoeuropeas e non indoeuropeas, clasifica as primeiras en familias lingüísticas e delimita nun mapa as zonas onde se utilizan. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA ▪ CD
<ul style="list-style-type: none"> ▪ l ▪ ñ ▪ o 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.3. Linguas de España: linguas romances e non romances. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.4. Coñecer as orixes das linguas faladas en España, clasificalas e localizalas nun mapa. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LAB1.4.1. Identifica as linguas que se falan en España, diferenciando pola súa orixe as romances e as non romances, e delimita nun mapa as zonas onde se utilizan. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA ▪ CD
<ul style="list-style-type: none"> ▪ f ▪ ñ ▪ o 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.4. Palabras patrimoniais, cultismos e semicultismos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.5. Distinguir e identificar palabras patrimoniais, cultismos e semicultismos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LAB.1.5.1. Identifica e diferencia palabras patrimoniais, cultismos e semicultismos, en relación co termo de orixe. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.5. Nocións básicas de evolución fonética, 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.6. Coñecer e aplicar as regras fundamentais 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LAB.1.6.1. Realiza evolucións de termos latinos 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL

Latín. 4º de ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ ñ ▪ o 	morfolóxica e semántica do latín ao galego e ao castelán.	da evolución fonética do latín ao galego e ao castelán, partindo dos étimos latinos.	ao galego e ao castelán aplicando as regras fonéticas de evolución.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA
Bloque 2. Sistema da lingua latina: elementos básicos				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.1. Orixes da escritura. Sistemas de escritura. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.1. Coñecer diferentes sistemas de escritura e distinguiolos do alfabeto. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LAB2.1.1. Recoñece diferentes tipos de escritura e clasifícaos consonte a súa natureza e a súa función. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CD ▪ CCEC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.2. Orixes do alfabeto latino. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.2. Coñecer a orixe do alfabeto nas linguas modernas e identificar os tipos de alfabeto empregados hoxe en día en Europa. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LAB2.2.1. Explica a orixe do alfabeto de diferentes linguas partindo do abecedario latino, sinala as principais adaptacións que se producen en cada unha delas, recoñece os tipos de alfabetos usados actualmente en Europa e relaciona cada un coas linguas que os empregan. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CD
<ul style="list-style-type: none"> ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.3. Pronuncia do latín. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.3. Coñecer e aplicar con corrección as normas básicas de pronuncia en latín. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LAB2.3.1. Le en voz alta textos latinos de certa extensión coa pronuncia correcta. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL
Bloque 3. Morfoloxía				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.1. Formantes das palabras. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.1. Identificar e distinguir os formantes das palabras. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LAB3.1.1. Descompón palabras nos seus formantes, sinalando e diferenciando lexemas e morfemas, e servíndose destes para identificar desinencias e explicar o concepto de flexión e paradigma. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.2. Tipos de palabras: variables e invariables. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.2. Distinguir e clasificar tipos de palabras. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LAB3.2.1. Distingue palabras variables e invariables, explica os trazos que permiten identificalas e define criterios para clasificalas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ e ▪ b 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.3. Concepto de declinación e conjugación. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.3. Comprender o concepto de declinación e conjugación. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LAB3.3.1. Define o concepto de declinación e conjugación. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.4. Flexión nominal e pronominal: substantivos, adxectivos e pronomes. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.4. Coñecer as declinacións, encadrar as palabras dentro da súa categoría e declinación, enuncialas e declinalas correctamente. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LAB3.4.1. Enuncia correctamente substantivos, adxectivos e pronomes en latín, distingúeos a partir do seu enunciado e clasifícaos segundo a súa categoría e a súa declinación. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CD ▪ CCL

Latín. 4º de ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			<ul style="list-style-type: none"> LAB3.4.2. Declina palabras e sintagmas en concordancia, aplicando correctamente para cada palabra o paradigma de flexión correspondente. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA
<ul style="list-style-type: none"> b e 	<ul style="list-style-type: none"> B3.5. Flexión verbal. 	<ul style="list-style-type: none"> B3.5. Coñecer as conjugacións, encadrar os verbos dentro da súa conjugación, enuncialos e conxugalos correctamente. 	<ul style="list-style-type: none"> LAB3.5.1. Identifica as conjugacións verbais latinas e clasifica os verbos segundo a súa conjugación a partir do seu enunciado. 	<ul style="list-style-type: none"> CAA CCL
			<ul style="list-style-type: none"> LAB3.5.2. Coñece e identifica as formas que compoñen o enunciado dos verbos de paradigmas regulares e recoñece a partir destas os modelos de conjugación. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA
<ul style="list-style-type: none"> e b h ñ o 	<ul style="list-style-type: none"> B3.5. Flexión verbal. 	<ul style="list-style-type: none"> B3.6. Recoñecer as formas dos tempos verbais formados a partir do tema de presente e perfecto, tanto en voz activa como en voz pasiva, así como as formas non persoais do verbo: infinitivo de presente activo e participio de perfecto. 	<ul style="list-style-type: none"> LAB3.6.1. Identifica correctamente as principais formas derivadas de cada tema verbal latino: en voz activa o modo indicativo, tanto do tema de presente como do tema de perfecto; en pasiva, o presente, o pretérito imperfecto, o futuro imperfecto e o pretérito perfecto de indicativo. 	<ul style="list-style-type: none"> CAA CCL
			<ul style="list-style-type: none"> LAB3.6.2. Cambia de voz as formas dos tempos verbais do presente, pretérito imperfecto, futuro imperfecto e pretérito perfecto de indicativo. 	<ul style="list-style-type: none"> CD CCL
			<ul style="list-style-type: none"> LAB3.6.3. Identifica formas non persoais do verbo, como o infinitivo de presente activo e o participio de perfecto. 	<ul style="list-style-type: none"> CAA CCL
			<ul style="list-style-type: none"> LAB3.6.4. Traduce correctamente ao galego e ao castelán diferentes formas verbais latinas. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL
Bloque 4. Sintaxe				
<ul style="list-style-type: none"> f 	<ul style="list-style-type: none"> B4.1. Elementos da oración. 	<ul style="list-style-type: none"> B4.1. Coñecer e analizar as funcións das palabras na oración. 	<ul style="list-style-type: none"> LAB4.1.1. Analiza morfolóxica e sintacticamente frases e textos adaptados, identificando correctamente as categorías gramaticais presentes nas palabras con flexión e explicando as funcións na oración. 	<ul style="list-style-type: none"> CMCCT

Latín. 4º de ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ h	▪ B4.2. Casos latinos.	▪ B4.2. Coñecer os nomes dos casos latinos e identificar as súas principais funcións na oración, e saber traducir os casos á lingua materna adecuadamente.	▪ LAB4.2.1. Enumera correctamente os nomes dos casos que existen na flexión nominal e pronominal latina, e explica as principais funcións que realizan dentro da oración.	▪ CAA ▪ CCL
			▪ LAB4.2.2. Traduce correctamente á súa lingua os casos latinos presentes nos textos e redacta en lingua latina pequenas frases, onde practica o seu uso.	▪ CCL
▪ e	▪ B4.3. Concordancia.	▪ B4.3. Recoñecer as regras de concordancia na lingua latina e a súa correspondencia no galego e no castelán.	▪ LAB4.3.1. Recoñece nos textos as regras e a concordancia latina, e redacta en lingua latina pequenas frases, onde practica o seu uso.	▪ CCL
▪ b	▪ B4.4. Oración simple: oracións atributivas e predicativas.	▪ B4.4. Recoñecer e clasificar os tipos de oración simple.	▪ LAB4.4.1. Compara e clasifica tipos de oracións simples, e identifica as súas características.	▪ CMCCT ▪ CCA ▪ CCL
▪ e	▪ B4.5. Oración composta: oracións coordinadas.	▪ B4.5. Distinguir as oracións simples das compostas.	▪ LAB4.5.1. Compara e clasifica tipos de oracións compostas, e diferéncias das oracións simples.	▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CCL
▪ h	▪ B4.6. Construcións de infinitivo e de participio máis transparentes.	▪ B4.6. Identificar, distinguir e traducir correctamente as construcións de infinitivo e participio máis transparentes.	▪ LAB4.6.1. Recoñece, dentro de frases e textos sinxelos, as construcións de infinitivo e participio máis transparentes, e analízalas e tradúceas correctamente.	▪ CCL
Bloque 5. Roma: historia, cultura e civilización				
▪ a ▪ f ▪ e ▪ ñ	▪ B5.1. Períodos da historia de Roma.	▪ B5.1. Coñecer os feitos históricos das etapas da historia de Roma, encadralos no seu período correspondente e realizar eixes cronolóxicos.	▪ LAB5.1.1. Distingue as etapas da historia de Roma e explica os seus trazos esenciais e as circunstancias que interveñen no paso de unhas a outras.	▪ CSC ▪ CSIEE ▪ CD
			▪ LAB5.1.2. Sabe enmarcar determinados feitos históricos no período histórico correspondente.	▪ CAA ▪ CCEC ▪ CSC

Latín. 4º de ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ LAB5.1.3. Pode elaborar eixes cronolóxicos nos que se representan fitos históricos salientables, consultando diferentes fontes de información. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CD ▪ CAA ▪ CMCCT
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ LAB5.1.4. Describe algúns dos principais fitos históricos da civilización latina, e explica a grandes liñas as circunstancias en que teñen lugar e as súas principais consecuencias. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ ñ 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.2. Organización política e social de Roma. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.2. Coñecer os trazos fundamentais da organización política e social de Roma. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LAB5.2.1. Describe os trazos esenciais que caracterizan as sucesivas formas de organización do sistema político romano. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSIEE ▪ CSC ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ LAB5.2.2. Describe a organización da sociedade romana e explica as características das clases sociais e os papeis asignados a cada unha delas, en comparación cos actuais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSIEE ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ c ▪ ñ 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.3. A familia romana. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.3. Coñecer a composición da familia e os papeis asignados aos seus membros. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LAB5.3.1. Identifica e explica os papeis que desempeña dentro da familia cada un dos seus membros, e analiza a través deles os estereotipos culturais da época en comparación cos actuais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ l ▪ n 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.4. Mitoloxía e relixión. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.4. Coñecer os principais deuses, semideuses e heroes da mitoloxía grecolatina. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LAB5.4.1. Identifica os principais deuses, semideuses e heroes da mitoloxía grecolatina, sinala os trazos que os caracterizan e establece relacións entre os deuses máis importantes. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CD
<ul style="list-style-type: none"> ▪ n ▪ ñ 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.5. Mitoloxía e relixión. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.5. Coñecer os deuses, mitos e heroes latinos, e establecer semellanzas e diferenzas entre os mitos e os heroes antigos e os actuais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LAB5.5.1. Recoñece e ilustra con exemplos o mantemento do mítico e da figura do heroe na nosa cultura, e sinala as semellanzas e as principais diferenzas que se observan entre ambos os tratamentos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CCEC ▪ CD
<ul style="list-style-type: none"> ▪ m 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.5. Vida cotiá: vivenda, alimentación e indumentaria. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.6. Recoñecer os tipos de vivenda empregados en Roma, as características principais da alimentación romana, os elementos da indumentaria e as normas de hixiene persoal, 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LAB5.6.1. Distingue e describe o modo de vida en Roma no ámbito privado, analizando os tipos de vivenda, alimentación, vestimenta e coidado persoal e contrástaos cos da actualidade. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CD ▪ CCEC ▪ CSC

Latín. 4º de ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
		peiteados e cosméticos.		<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSIEE ▪ CCL ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ ñ 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.6. Espectáculos públicos: teatro, circo e anfiteatro. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.7. Coñecer os espectáculos públicos realizados no teatro, no circo e no anfiteatro, e a súa relación co mundo actual. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LAB5.7.1. Describe as características dos tipos de espectáculos públicos celebrados no teatro, no circo e no anfiteatro, valora o seu mantemento no mundo actual e sitúa nun mapa os teatros, os circos e os anfiteatros conservados máis importantes. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CSIEE ▪ CCL ▪ CMCCT ▪ CCEC
Bloque 6. Textos				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.1. Análise morfolóxica e sintáctica. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.1. Aplicar coñecementos básicos de morfoloxía e sintaxe para iniciarse na interpretación, na tradución e na retroversión de frases de dificultade progresiva e textos adaptados. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LAB6.1.1. Utiliza adecuadamente a análise morfolóxica e sintáctica de frases de dificultade graduada e textos adaptados, para efectuar correctamente a súa tradución ou retroversión. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ o 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.2. Comparación das estruturas latinas coas das linguas propias. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.2. Comparar as estruturas latinas coas das linguas propias. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LAB6.2.1. Utiliza mecanismos de inferencia para comprender textos de forma global, relacionando estruturas latinas con outras equivalentes nas linguas que coñece. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.3. Iniciación ás técnicas de tradución. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.3. Utilizar correctamente os manuais de gramática e o dicionario, recoñecendo e analizando toda a información que proporcionan. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LAB6.3.1. Utiliza correctamente os manuais e o dicionario, analizando a información que proporcionan, para traducir pequenos textos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ l ▪ f 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.4. Lectura comprensiva de textos latinos orixinais, adaptados ou traducidos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.4. Realizar a través dunha lectura comprensiva a análise e o comentario do contido e a estrutura de textos latinos traducidos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LAB6.4.1. Realiza comentarios sobre determinados aspectos culturais presentes nos textos seleccionados, aplicando para iso os coñecementos adquiridos previamente nesta ou noutras materias. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ LAB6.4.2. Elabora mapas conceptuais e estruturais dos textos propostos, localizando o tema principal e distinguindo as súas partes. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CD ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.5. Producción de pequenos textos propios en 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.5. Redactar en lingua latina pequenos textos 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LAB6.5.1. Redacta frases sinxelas ou pequenos 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL

Latín. 4º de ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	lingua latina.	de produción propia.	textos en latín sobre un tema proposto.	
▪ g	▪ B6.5. Producción de pequenos textos propios en lingua latina.	▪ B6.6. Realizar pequenos coloquios en latín con frases sinxelas e de dificultade progresiva.	▪ LAB6.6.1. Mantén un sinxelo diálogo en latín sobre a base dun tema previamente acordado.	▪ CCL
Bloque 7. Léxico				
▪ h ▪ ñ ▪ o	▪ B7.1. Vocabulario básico latino: léxico transparente; palabras de maior frecuencia.	▪ B7.1. Coñecer, identificar e traducir o léxico latino transparente e as palabras de maior frecuencia.	▪ LAB7.1.1. Deducir o significado de termos latinos non estudados, partindo do contexto ou de palabras da lingua propia. ▪ LAB7.1.2. Identifica e explica as palabras transparentes e de maior frecuencia.	▪ CAA ▪ CCL ▪ CD ▪ CAA
▪ b ▪ ñ ▪ o	▪ B7.2. Composición e derivación culta: lexemas, prefixos e sufixos.	▪ B7.2. Distinguir e coñecer o significado dos principais prefixos e sufixos que interveñen na composición e na derivación culta.	▪ LAB7.2.1. Identifica e explica os principais prefixos e sufixos, analizando o seu mantemento na propia lingua.	▪ CMCCT ▪ CCL
▪ l ▪ ñ ▪ o	▪ B7.2. Composición e derivación culta: lexemas, prefixos e sufixos.	▪ B7.3. Recoñecer os elementos léxicos latinos que permanecen nas linguas do alumnado.	▪ LAB7.3.1. Identifica a etimoloxía de palabras de léxico común da lingua propia e explica a partir desta o seu significado.	▪ CCL
▪ e ▪ b	▪ B7.3. Locucións latinas de uso actual.	▪ B7.4. Coñecer o significado das principais locucións latinas de uso actual e saber empregalas nun contexto axeitado.	▪ LAB7.4.1. Coñece o significado das principais locucións latinas de uso actual e sabe empregalas no seu contexto axeitado, cando se expresa na súa propia lingua.	▪ CD ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CCL

3. OBXECTIVOS ESPECÍFICOS DA MATERIA

1-Comprender textos latinos en contextos onde o sentido sexa facilmente deducible.

2-Identificar e relacionar elementos morfolóxicos , sintáctico e léxicos da lingua latina que permitan a análise e a tradución de textos sinxelos.

3-Desenvolver os hábitos de organización , traballo e disciplina no estudo a partir dos mecanismos de estruturación mental que implica o proceso de análise a tradución de textos latinos.

4- Mellorar a lectura comprensiva e a expresión oral e escrita mediante o coñecemento do vocabulario e as estruturas gramaticais latinas.

5- Coñecer a orixe e a evolución das linguas romances para valorar os trazos comúns e a diversidade lingüística como mostra da riqueza cultural dos pobos de Europa.

6- Utilizar regras fundamentais de evolución fonética do latín ás linguas romances e identificar palabras patrimoniais, cultismos e expresións latinas en diferentes contextos lingüísticos.

7-Entender o significado do léxico común de orixe grecolatina d propia lingua e comprender vocabulario culto, científico e técnico a partir dos seus compoñentes etimolóxicos.

8- Reflexionar sobre os elementos formais e as estruturas lingüísticas das linguas romances coñecidas polo alumno , a través da comparación co latín, modelo de lingua flexiva.

9- Coñecer os aspectos relevantes da cultura e da civilización romanas, utilizando diversas fontes de información e diversos soportes, para identificar e valorar a súa continuidade no noso patrimonio cultural, artístico e institucional.

10- Coñecer os xéneros literarios latinos máis importantes.

4. PROGRAMACIÓN DOS ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE: TEMPORALIZACIÓN, GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN E PROCEDEMENTOS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN

NOTA: Os estándares de aprendizaxe marcados en cor vermella non se terán en conta nunha especial situación de semipresencialidade ou confinamento por mor da pandemia.

Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo de consecución acadado nun	Temporalización	Procedementos e instrumentos de avaliación
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LAB1.1.1. <u>Sinala sobre un mapa o marco xeográfico no que se sitúa en distintos períodos a civilización romana, delimitando o seu ámbito de influencia e situando con precisión puntos xeográficos, cidades ou restos arqueolóxicos coñecidos pola súa relevancia histórica.</u> 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 60% 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 1ª AVALIACIÓN 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ PROBA ESCRITA ▪ TAREFAS ▪ EXERCICIOS
<ul style="list-style-type: none"> ▪ <u>LAB1.2.1. Define o indoeuropeo e recoñece as linguas indoeuropeas e as súas familias, delimitando nun mapa a zona de orixe e as zonas de expansión.</u> 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 80% 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 1ª AVALIACIÓN 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ PROBA ESCRITA ▪ EXERCICIOS
<ul style="list-style-type: none"> ▪ <u>LAB1.3.1. Identifica as linguas que se falan actualmente en Europa, diferenciando pola súa orixe entre indoeuropeas e non indoeuropeas, clasifica as primeiras en familias lingüísticas e delimita nun mapa as zonas onde se utilizan.</u> 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 60% 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 1ª AVALIACIÓN 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ TAREFAS ▪ EXERCICIOS
<ul style="list-style-type: none"> ▪ <u>LAB1.4.1. Identifica as linguas que se falan en España, diferenciando pola súa orixe as romances e as non romances, e delimita nun mapa as zonas onde se utilizan.</u> 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 80% 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 1ª AVALIACIÓN 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ TAREFAS ▪ EXERCICIOS

Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo de consecución acadado nun	Temporalización	Procedementos e instrumentos de avaliación
<ul style="list-style-type: none"> LAB.1.5.1. <u>Identifica e diferencia palabras patrimoniais, cultismos e semicultismos, en relación co termo de orixe.</u> 	<ul style="list-style-type: none"> 80% 	<ul style="list-style-type: none"> TODO O CURSO 	<ul style="list-style-type: none"> PROBA ESCRITA TAREFAS EXERCICIOS
<ul style="list-style-type: none"> LAB.1.6.1. <u>Realiza evolucións de termos latinos ao galego e ao castelán aplicando as regras fonéticas de evolución.</u> 	<ul style="list-style-type: none"> 75% 	<ul style="list-style-type: none"> TODO O CURSO 	<ul style="list-style-type: none"> PROBA ESCRITA TAREFAS EXERCICIOS
Bloque 2. Sistema da lingua latina: elementos básicos			
<ul style="list-style-type: none"> LAB2.1.1. <u>Recoñece diferentes tipos de escritura e clasifícaos consonte a súa natureza e a súa función.</u> 	<ul style="list-style-type: none"> 60% 	<ul style="list-style-type: none"> 1ª AVALIACIÓN 	<ul style="list-style-type: none"> TAREFAS EXERCICIOS
<ul style="list-style-type: none"> LAB2.2.1. <u>Explica a orixe do alfabeto de diferentes linguas partindo do abecedario latino, sinala as principais adaptacións que se producen en cada unha delas, recoñece os tipos de alfabetos usados actualmente en Europa e relaciona cada un coas linguas que os empregan.</u> 	<ul style="list-style-type: none"> 50% 	<ul style="list-style-type: none"> 1ª AVALIACIÓN 	<ul style="list-style-type: none"> TAREFAS EXERCICIOS
<ul style="list-style-type: none"> LAB2.3.1. <u>Le en voz alta textos latinos de certa extensión coa pronuncia correcta.</u> 	<ul style="list-style-type: none"> 80% 	<ul style="list-style-type: none"> TODO O CURSO 	<ul style="list-style-type: none"> PRODUCCIÓN ORAL
Bloque 3. Morfoloxía			
<ul style="list-style-type: none"> LAB3.1.1. <u>Descompón palabras nos seus formantes, sinalando e diferenciando lexemas e morfemas, e servíndose destes para identificar desinencias e explicar o concepto de flexión e paradigma.</u> 	<ul style="list-style-type: none"> 50% 	<ul style="list-style-type: none"> TODO O CURSO 	<ul style="list-style-type: none"> EXERCICIOS
<ul style="list-style-type: none"> LAB3.2.1. <u>Distingue palabras variables e invariables, explica os trazos que permiten identificalas e define criterios para clasificalas.</u> 	<ul style="list-style-type: none"> 50% 	<ul style="list-style-type: none"> TODO O CURSO 	<ul style="list-style-type: none"> EXERCICIOS
<ul style="list-style-type: none"> LAB3.3.1. <u>Define o concepto de declinación e conxugación.</u> 	<ul style="list-style-type: none"> 90% 	<ul style="list-style-type: none"> TODO O CURSO 	<ul style="list-style-type: none"> PROBA ESCRITA EXERCICIOS
<ul style="list-style-type: none"> LAB3.4.1. <u>Enuncia correctamente substantivos, adxectivos e pronomes en latín, distíngueos a partir do seu enunciado e clasifícaos segundo a súa categoría e a súa declinación.</u> 	<ul style="list-style-type: none"> 75% 	<ul style="list-style-type: none"> TODO O CURSO 	<ul style="list-style-type: none"> PROBA ESCRITA TAREFAS EXERCICIOS

Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo de consecución acadado nun	Temporalización	Procedementos e instrumentos de avaliación
<ul style="list-style-type: none"> LAB3.4.2. <u>Declina palabras e sintagmas en concordancia, aplicando correctamente para cada palabra o paradigma de flexión correspondente.</u> 	<ul style="list-style-type: none"> 50% 	<ul style="list-style-type: none"> TODO O CURSO 	<ul style="list-style-type: none"> PROBA ESCRITA TAREFAS EXERCICIOS
<ul style="list-style-type: none"> LAB3.5.1. <u>Identifica as conjugacións verbais latinas e clasifica os verbos segundo a súa conjugación a partir do seu enunciado.</u> 	<ul style="list-style-type: none"> 80% 	<ul style="list-style-type: none"> TODO O CURSO 	<ul style="list-style-type: none"> PROBA ESCRITA TAREFAS EXERCICIOS
<ul style="list-style-type: none"> LAB3.5.2. <u>Cofece e identifica as formas que compoñen o enunciado dos verbos de paradigmas regulares e recoñece a partir destas os modelos de conjugación.</u> 	<ul style="list-style-type: none"> 80% 	<ul style="list-style-type: none"> TODO O CURSO 	<ul style="list-style-type: none"> TAREFAS EXERCICIOS
<ul style="list-style-type: none"> LAB3.6.1. <u>Identifica correctamente as principais formas derivadas de cada tema verbal latino: en voz activa o modo indicativo, tanto do tema de presente como do tema de perfecto; en pasiva, o presente, o pretérito imperfecto, o futuro imperfecto e o pretérito perfecto de indicativo.</u> 	<ul style="list-style-type: none"> 80% 	<ul style="list-style-type: none"> TODO O CURSO 	<ul style="list-style-type: none"> TAREFAS EXERCICIOS
<ul style="list-style-type: none"> LAB3.6.2. <u>Cambia de voz as formas dos tempos verbais do presente, pretérito imperfecto, futuro imperfecto e pretérito perfecto de indicativo.</u> 	<ul style="list-style-type: none"> 40% 	<ul style="list-style-type: none"> TODO O CURSO 	<ul style="list-style-type: none"> EXERCICIOS
<ul style="list-style-type: none"> LAB3.6.3. <u>Identifica formas non persoais do verbo, como o infinitivo de presente activo e o participio de perfecto.</u> 	<ul style="list-style-type: none"> 80% 	<ul style="list-style-type: none"> 3ª AVALIACIÓN 	<ul style="list-style-type: none"> EXERCICIOS
<ul style="list-style-type: none"> LAB3.6.4. <u>Traduce correctamente ao galego e ao castelán diferentes formas verbais latinas.</u> 	<ul style="list-style-type: none"> 80% 	<ul style="list-style-type: none"> TODO O CURSO 	<ul style="list-style-type: none"> PROBA ESCRITA TAREFAS EXERCICIOS
Bloque 4. Sintaxe			
<ul style="list-style-type: none"> LAB4.1.1. <u>Analiza morfolóxica e sintacticamente frases e textos adaptados, identificando correctamente as categorías gramaticais presentes nas palabras con flexión e explicando as funcións na oración.</u> 	<ul style="list-style-type: none"> 80% 	<ul style="list-style-type: none"> TODO O CURSO 	<ul style="list-style-type: none"> PROBA ESCRITA TAREFAS EXERCICIOS
<ul style="list-style-type: none"> LAB4.2.1. <u>Enumera correctamente os nomes dos casos que existen na flexión nominal e pronominal latina, e explica as principais funcións que realizan dentro da oración.</u> 	<ul style="list-style-type: none"> 80% 	<ul style="list-style-type: none"> TODO O CURSO 	<ul style="list-style-type: none"> PROBA ESCRITA TAREFAS EXERCICIOS

Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo de consecución acadado nun	Temporalización	Procedementos e instrumentos de avaliación
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LAB4.2.2. <u>Traduce correctamente á súa lingua os casos latinos presentes nos textos e redacta en lingua latina pequenas frases, onde practica o seu uso.</u> 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 80% 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ TODO O CURSO 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ PROBA ESCRITA ▪ TAREFAS ▪ EXERCICIOS
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LAB4.3.1. <u>Recoñece nos textos as regras e a concordancia latina, e redacta en lingua latina pequenas frases, onde practica o seu uso.</u> 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 60% 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ TODO O CURSO 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ PROBA ESCRITA ▪ TAREFAS ▪ EXERCICIOS
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LAB4.4.1. <u>Compara e clasifica tipos de oracións simples, e identifica as súas características.</u> 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 60% 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ TODO O CURSO 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ EXERCICIOS
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LAB4.5.1. <u>Compara e clasifica tipos de oracións compostas, e diferéncias das oracións simples.</u> 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 50% 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 3ª AVALIACIÓN 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ EXERCICIOS
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LAB4.6.1. <u>Recoñece, dentro de frases e textos sinxelos, as construcións de infinitivo e participio máis transparentes, e analizaas e tradúceas correctamente.</u> 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 60% 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 3ª AVALIACIÓN 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ EXERCICIOS
Bloque 5. Roma: historia, cultura e civilización			
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LAB5.1.1. <u>Distingue as etapas da historia de Roma e explica os seus trazos esenciais e as circunstancias que interveñen no paso de unhas a outras.</u> 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 80% 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ TODO O CURSO 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ PROBA ESCRITA ▪ TAREFAS ▪ EXERCICIOS
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LAB5.1.2. <u>Sabe enmarcar determinados feitos históricos no período histórico correspondente.</u> 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 60% 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ TODO O CURSO 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ PROBA ESCRITA ▪ TAREFAS ▪ EXERCICIOS
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LAB5.1.3. <u>Pode elaborar eixes cronolóxicos nos que se representan feitos históricos salientables, consultando diferentes fontes de información.</u> 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 50% 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ TODO O CURSO 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ TAREFAS
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LAB5.1.4. <u>Describe algúns dos principais feitos históricos da civilización latina, e explica a grandes liñas as circunstancias en que teñen lugar e as súas principais consecuencias.</u> 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 50% 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ TODO O CURSO 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ PROBA ESCRITA ▪ TAREFAS
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LAB5.2.1. <u>Describe os trazos esenciais que caracterizan as sucesivas formas de organización do sistema político romano.</u> 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 80% 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ TODO O CURSO 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ PROBA ESCRITA ▪ TAREFAS

Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo de consecución acadado nun	Temporalización	Procedementos e instrumentos de avaliación
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LAB5.2.2. <u>Describe a organización da sociedade romana e explica as características das clases sociais e os papeis asignados a cada unha delas, en comparación cos actuais.</u> 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 80% 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ TODO O CURSO 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ PROBA ESCRITA ▪ TAREFAS ▪ EXERCICIOS
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LAB5.3.1. <u>Identifica e explica os papeis que desempeña dentro da familia cada un dos seus membros, e analiza a través deles os estereotipos culturais da época en comparación cos actuais.</u> 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 90% 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 1ª AVALIACIÓN 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ PROBA ESCRITA ▪ TAREFAS ▪ EXERCICIOS
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LAB5.4.1. <u>Identifica os principais deuses, semideuses e heroes da mitoloxía grecolatina, sinala os trazos que os caracterizan e establece relacións entre os deuses máis importantes.</u> 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 90% 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ TODO O CURSO 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ PROBA ESCRITA ▪ TAREFAS ▪ EXERCICIOS
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LAB5.5.1. <u>Recoñece e ilustra con exemplos o mantemento do mítico e da figura do heroe na nosa cultura, e sinala as semellanzas e as principais diferenzas que se observan entre ambos os tratamentos.</u> 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 30% 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ TODO O CURSO 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ TAREFAS
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LAB5.6.1. <u>Distingue e describe o modo de vida en Roma no ámbito privado, analizando os tipos de vivenda, alimentación, vestimenta e coidado persoal e contrástaos cos da actualidade.</u> 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 90% 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ TODO O CURSO 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ PROBA ESCRITA ▪ TAREFAS ▪ EXERCICIOS
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LAB5.7.1. <u>Describe as características dos tipos de espectáculos públicos celebrados no teatro, no circo e no anfiteatro, valora o seu mantemento no mundo actual e sitúa nun mapa os teatros, os circos e os anfiteatros conservados máis importantes.</u> 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 90% 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 3ª AVALIACIÓN 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ PROBA ESCRITA ▪ TAREFAS ▪ EXERCICIOS
Bloque 6. Textos			
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LAB6.1.1. <u>Utiliza adecuadamente a análise morfolóxica e sintáctica de frases de dificultade graduada e textos adaptados, para efectuar correctamente a súa tradución ou retroversión.</u> 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 50% 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ TODO O CURSO 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ PROBA ESCRITA ▪ TAREFAS
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LAB6.2.1. <u>Utiliza mecanismos de inferencia para comprender textos de forma global, relacionando estruturas latinas con outras equivalentes nas linguas que coñece.</u> 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 50% 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ TODO O CURSO 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ PROBA ESCRITA ▪ TAREFAS

Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo de consecución acadado nun	Temporalización	Procedementos e instrumentos de avaliación
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LAB6.3.1. <u>Utiliza correctamente os manuais e o dicionario</u>, analizando a información que proporcionan, <u>para traducir pequenos textos.</u> 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 75% 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ TODO O CURSO 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ TAREFAS
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LAB6.4.1. <u>Realiza comentarios sobre determinados aspectos culturais presentes nos textos seleccionados, aplicando para iso os coñecementos adquiridos previamente nesta ou noutras materias.</u> 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 40% 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ TODO O CURSO 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ PROBA ESCRITA ▪ TAREFAS
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LAB6.4.2. <u>Elabora mapas conceptuais e estruturais dos textos propostos</u>, localizando o tema principal e distinguindo as súas partes. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 75% 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ TODO O CURSO 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ TAREFAS
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LAB6.5.1. <u>Redacta frases sinxelas ou pequenos textos en latín sobre un tema proposto.</u> 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 60% 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ TODO O CURSO 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ PROBA ESCRITA ▪ TAREFAS
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LAB6.6.1. <u>Mantén un sinxelo diálogo en latín sobre a base dun tema previamente acordado.</u> 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 30% 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ TODO O CURSO 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ PRODUCCIÓN ORAL
Bloque 7. Léxico			
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LAB7.1.1. <u>Deduce o significado de termos latinos non estudados, partindo do contexto ou de palabras da lingua propia.</u> 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 60% 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ TODO O CURSO 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ TAREFAS
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LAB7.1.2. <u>Identifica e explica as palabras transparentes e de maior frecuencia.</u> 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 90% 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ TODO O CURSO 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ PROBA ESCRITA ▪ TAREFAS
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LAB7.2.1. <u>Identifica e explica os principais prefixos e sufixos, analizando o seu mantemento na propia lingua.</u> 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 75% 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ TODO O CURSO 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ PROBA ESCRITA ▪ TAREFAS
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LAB7.3.1. <u>Identifica a etimoloxía de palabras de léxico común da lingua propia e explica a partir desta o seu significado.</u> 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 75% 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ TODO O CURSO 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ PROBA ESCRITA ▪ TAREFAS
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LAB7.4.1. <u>Coñece o significado das principais locucións latinas de uso actual e sabe empregalas no seu contexto axeitado, cando se expresa na súa propia lingua.</u> 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 80% 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ TODO O CURSO 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ PROBA ESCRITA ▪ TAREFAS

NOTA: Os aspectos imprescindibles de cada estándar aparecen suliñados.

5. MATERIAIS E RECURSOS DIDÁCTICOS. CONCRECIÓNS METODOLÓXICAS QUE REQUIRE A MATERIA

A materia será impartida pola profesora a través de explicacións extraídas do material elaborado por ela mesma, pois considera que ningún libro de texto de Latín publicado polas grandes editoriais se axeita ás súas necesidades. Por outro lado, a materia impartirase e desenvolverase na aula en lingua galega e non hai ningunha editorial que a ofrezca nesta lingua.

Tendo en conta que a nosa materia é unha materia optativa en 4º ESO e que o alumnado non está familiarizado con ela senón que é unha materia totalmente nova, usaremos unha metodoloxía o máis atraínte posible para o alumnado. Así e sempre que as condicións tecnolóxicas do nos centro o permitan, usaremos as aulas dixitais (aulas 9, 10, informática), nas que cada alumno/a terá acceso ao seu propio ordenador e co que poderá realizar as tarefas encomendadas pola profesora na aula.

Por outro lado, utilizaranse materiais audiovisuais e dixitais sempre que sexa preciso tanto para complementar as explicacións e tarefas a realizar coma para presentar a propia materia. Neste sentido, o alumnado poderá utilizar, por exemplo, o dicionario de latín en papel, pero tamén utilizar o dixital.

Por último, a maioría das tarefas a realizar polo alumnado, serán a través da aula virtual da materia polo que o uso das TIC é básico á hora de desenvolver o proceso ensino-aprendizaxe nesta materia.

6. CRITERIOS E PROCEDIMENTOS DE AVALIACIÓN. CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN

6.1. DESEÑO DA AVALIACIÓN

A avaliación debe servir de base para identificar a evolución dos alumnos e alumnas, para orientar acerca das súas liñas de progreso e, ao mesmo tempo, para introducir as modificacións na planificación do proceso.

O proceso de avaliación representa unha parte esencial da aprendizaxe e deberá aparecer en todos os momentos do proceso: ao comezo, como exploración inicial –avaliación inicial-, durante o proceso, como avaliación continua e formativa, e ao final do mesmo, como avaliación final.

A **avaliación inicial** efectuarase nas primeiras dúas ou tres semanas de curso, antes de abordar o desenvolvemento dos contidos novos, e terá como obxecto obter e valorar a información relevante sobre as características dos alumnos e alumnas, e a situación na que se atopan en relación co programa que se vai tratar na aula.

Realizarase unha proba escrita dos contidos en cada nivel, que será cualificada, pero non terá validez no cómputo final para a nota da 1ª avaliación. Trátase dunha proba diagnóstica para establecer o nivel do alumnado e ver se debemos ou non reaxustar pedagoxicamente o grupo ou un alumno en concreto.

Tamén se terá en conta a observación directa do alumnado na aula nos quince ou vinte primeiros días de curso. Nesta observación intentarase valorar non só o nivel competencial do alumno/ na materia, senón outros aspectos como o grao de integración, a participación etc.

A medida que se van desenvolvendo os contidos e a aprendizaxe dos alumnos, iremos detectando os seus avances, pero tamén as súas dificultades para aprender. Este momento do proceso –**avaliación formativa**- permitiranos comprobar se os alumnos/as progresan e incorporan novos contidos ou se presentan grandes dificultades de aprendizaxe. Se este fora o caso, tentaremos poñer solución adoptando medidas de reforzo ou de ampliación individualizada.

A 3ª avaliación funcionará como avaliación final e será a suma das tres avaliacións. Non se trata da suma aritmética das notas de cada avaliación, senón dunha nota que reflicta o punto ao que se chegou no final do proceso de aprendizaxe, tendo en conta o nivel de contidos acadado e o esforzo e a progresión presentados polo alumnado ao longo de todo o curso.

Somos conscientes de que a aprendizaxe desta materia baséase na adquisición de conceptos e así se avaliarán nas probas escritas e orais. O resto haberá que avalialo na práctica diaria, desde a perspectiva do traballo cotián, observando sistematicamente as actividades persoais do alumno, a súa forma de organizar o traballo, a capacidade de resolución que amosa e, desde logo, o seu interese.

6.2. PROCEDEMENTOS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN

En cada avaliación realizaranse un **máximo de dúas probas específicas** ¹**de resolución de exercicios, de interpretación de datos e de demostración de adquisición de contidos** procurando o reparto da materia e intentando facilitar a tarefa do alumnado. Unha das probas versará sobre todos os aspectos gramaticais que se impartiran na avaliación e a outra sobre aspectos que teñan que ver coa cultura, a historia así coma a mitoloxía.

Porén, e partindo destes mínimos, a profesora realizará o número e o tipo de probas que considere oportunos para a correcta avaliación dos seus alumnos e alumnas.

O tipo de **control dos libros de lectura** queda suxeito ao libre criterio da profesora. As lecturas complementarias e voluntarias computarán sempre en positivo, é dicir, non se penalizará o feito de non realizalas. O tipo de procedemento e instrumentos para a súa avaliación serán determinados pola profesora que imparte docencia nese grupo.

Levarase un **seguimento continuado** sobre todos os aspectos relacionados con actitude, interese, esforzo e constancia. A avaliación deste apartado concrétase nos seguintes procedementos e instrumentos:

- A atención, o esforzo e a participación diaria na aula avaliaranse a través da **observación sistemática por parte da profesora**. Esta observación sistemática tamén atinxirá a aspectos como a actitude cara á materia (curiosidade, creatividade e constancia)
- **A análise dos traballos de investigación e creación que se realicen**, tanto individuais como en grupo, dentro ou fóra da aula. Analizaranse tamén aspectos como o uso adecuado das distintas fontes de información ou a puntualidade na entrega das tarefas.
- **A corrección expresiva, escrita e oral e a pulcritude na presentación dos traballos e probas escritas tamén se analizarán e penalizaranse as faltas de ortografía**, así como o uso incorrecto dos signos de puntuación.

¹ No caso de atopármonos nunha situación de semipresencialidade ou confinamento, a profesora decidirá como levar a cabo esa proba específica a través da aula virtual, pero en ningún caso esa proba será eliminada.

6.3. CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN

Teranse en conta os seguintes **criterios de cualificación**:

a) As probas escritas, que incidirán, fundamentalmente, na aplicación práctica dos contidos teóricos do programa e que puntuarán un 60% da nota total*.

***A profesora resérvase o dereito de poñer tantas preguntas como considere oportunas en cada proba escrita e sinalará por escrito a nota que corresponde a cada unha delas.**

**** No caso de que se fixeran dúas probas por avaliación, o alumnado debe acadar unha nota do 30% en cada unha delas.**

b) As tarefas e exercicios que se esixan tanto para a súa realización na aula como na casa puntuarán o 20% da nota total. En cada momento a profesora indicará se se trata de tarefas e exercicios de obrigado cumprimento, o que implica que, de non ser entregados, computarán en negativo; ou se teñen carácter voluntario, o que implica que contribuirían a subir nota.

Mesmo en situación de confinamento ou semipresencialidade, a entrega de determinadas tarefas, marcada como obrigatoria ou optativa pola profesora, terá carácter avaliable e computará para a nota final. A non entrega de tarefas obrigatorias a través da aula virtual en circunstancias de ensino non presencial entenderase como unha especie de abandono de materia e será cualificado negativamente.

Pola contra, a entrega sempre en prazo e con cualificacións altas eximirá de facer as probas escritas.

Os criterios de corrección para as tarefas de clase de cada unidade didáctica do novo currículo da LOMLOE, virán dados por un modelo de rúbrica², grazas ao que obteremos unha valoración cualitativa e cuantitativa para cada estándar de aprendizaxe en cada alumno.

² Estes modelos foron cedidos xentilmente polo Departamento de Francés.

	Escala de cualificación				
	5	4	3	2	1
Estándar 1					
Estándar 2					
Estándar n					

Cualificacións	Descrición
5	Demostra total comprensión do problema. Todos os requerimentos da tarefa están incluídos na resposta
4	Demostra considerable comprensión do problema. Todos os requerimentos da tarefa están incluídos na resposta.
3	Demostra comprensión parcial do problema. A maior cantidade de requerimentos da tarefa están comprendidos na resposta.
2	Demostra pouca comprensión do problema. Moitos dos requerimentos da tarefa faltan na resposta.
1	Non comprende o problema.

c) As lecturas de obras da literatura española, universal ou xuvenil levaranse a cabo a través da lectura dunha obra como mínimo por avaliación que puntuará un 10% da nota total.

Queda a criterio do profesor o tipo de seguimento que se realice con cada obra para verificar que esta foi lida e que o alumnado traballou sobre ela: unha tarefa ou unha proba escrita como xa se recolle na concreción dos estándares de aprendizaxe.

As especiais situacións de semipresencialidade ou confinamento, se se deran, non serán óbice para que non se leve a cabo a lectura en cada unha das avaliacións.

d) As cuestións de actitude ante a materia, esforzo, atención, dedicación, interese, etc. puntuarán un 10% da nota total.

Este apartado adquirirá especial relevancia no caso de semipresencialidade e confinamento no que se terá moi en conta a participación do alumnado na aula virtual sempre tendo en conta a presenza de material dixital no seu entorno doméstico.

Antes da 3ª avaliación e final, levarase a cabo unha **sesión de recuperación** dos ámbitos ou avaliacións suspensas ao longo do curso. Esta sesión de recuperación non se rexerá polos criterios anteriores, senón que se terá en conta unicamente a nota acadada polo alumno/a nunha proba escrita concreta, cuxo valor será por tanto o 100%.

7. PROPOSTAS DE MODIFICACIÓN DA PROGRAMACIÓN EN SITUACIÓNS ESPECIAIS DE SEMIPRESENCIALIDADE OU CONFINAMENTO

As propostas de modificación da programación, de producírense calquera destas dúas especiais circunstancias, quedaron reflectidas ao longo deste documento en cada un dos apartados. Con todo, recollemos neste apartado os máis importantes:

7.1. PROGRAMACIÓN DOS ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE

- Impartir a docencia de contidos a través da aula virtual
- Incidir en contidos e estándares relativos á pervivencia da cultura greco-latina nos nosos días e prescindir de aspectos que teñan menos relevancia no mundo actual co obxectivo de que o alumnado acade unha visión global das influencias destas culturas no seu mundo.
- Prescindir de certos contidos relativos á participación en proxectos grupais ou á oralidade na aula.

7.2. PROCEDEMENTOS E CRITERIOS DE AVALIACIÓN

- Realizar probas a través da aula virtual se se dera o caso
- Organizar a entrega e corrección de tarefas a través da aula virtual
- Organizar as lecturas das obras de cada avaliación a través da aula virtual

7.3. ATENCIÓN Á DIVERSIDADE

- Organizar a entrega e corrección de tarefas a través da aula virtual para o alumnado con ACI

- Manter contacto continuo coa PT para facer o seguimento do alumnado con ACI

7.4. OUTROS ASPECTOS

- Comunicar periodicamente ao alumnado as modificacións que se vaian realizar a través do foro da aula virtual do correo electrónico ou de videoconferencia
- Comunicar periodicamente ás familias destes mesmos cambios a través de correo electrónico ou do ABALAR MÓBIL

A Estrada, marzo de 2023

Asdo: ANA Mª FERNÁNDEZ MELLA